

Список використаних джерел

1. Березовська Л. І. Формування управлінської компетентності майбутніх директорів закладів дошкільної освіти. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2022. № 3(140). С. 45–52. URL: <https://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/20838/1/8.pdf>
2. Добош О., Пинзеник О. Управлінська акмеологія керівника закладу дошкільної освіти: теоретичний аспект. *Молодь і ринок*. 2023. № 5(213). С. 154–159. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.282828>. URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/282828>
3. Петренко В. А. Управлінська компетентність керівника закладу дошкільної освіти: теоретичний аспект. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 1(202). С. 39–43. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1\(202\)-39-43](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-1(202)-39-43). URL: <https://isp.pano.pl.ua/article/view/254837>
4. Хиа Януян, Стоянець Н. В. A competency-based approach to the preparation of head of the preschool educational institution in China. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2019. Т. 30(69), № 3. С. 151–155. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_3/25.pdf

Пернатій Тетяна Вікторівна,

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

РОЗВИТОК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ЗМІН

Сучасний етап розвитку менеджменту характеризується суттєвим ускладненням умов функціонування організацій, що зумовлено поєднанням економічних, технологічних, соціальних і геополітичних факторів. Зростання нестабільності зовнішнього середовища, прискорення темпів змін і посилення конкуренції формують нові вимоги до теоретичних засад управління. Класичні концепції менеджменту, засновані на принципах раціональності, передбачуваності та стабільності, поступово трансформуються у бік більш гнучких і адаптивних моделей, орієнтованих на швидке реагування та постійне оновлення [7, с. 12–15].

Однією з ключових теоретичних проблем є необхідність інтеграції традиційних і сучасних підходів до управління. Теорії наукового менеджменту, адміністративної школи та поведінкових наук залишаються актуальними, але їх застосування потребує адаптації до умов цифрової економіки [2, с. 45–48]. У практиці управління дедалі більшого значення набувають концепції системного, ситуаційного та процесного підходів, які дозволяють розглядати організацію як

відкрити динамічну систему, що перебуває у постійній взаємодії із зовнішнім середовищем [6, с. 82–85].

Цифрова трансформація є одним із найважливіших викликів сучасного менеджменту. Вона змінює не лише інструменти управління, а й саму логіку прийняття рішень. Впровадження інформаційних технологій, великих даних, автоматизації та елементів штучного інтелекту сприяє підвищенню точності прогнозування, оптимізації ресурсного забезпечення та підвищенню прозорості бізнес-процесів [5, с. 712–715]. Водночас, цифровізація породжує нові ризики, пов'язані з кібербезпекою, захистом даних і залежністю від технологічної інфраструктури.

Суттєвих змін зазнають організаційні структури управління. Традиційні ієрархічні моделі поступово поступаються місцем мережевим, матричним і проектно-орієнтованим структурам. Така трансформація обумовлена потребою у швидкому обміні інформацією, децентралізації прийняття рішень і підвищенні гнучкості організацій [4, с. 142–146]. Практика показує, що ефективність діяльності значною мірою залежить від здатності керівництва створювати умови для самоорганізації команд і розвитку внутрішнього підприємництва.

Важливим аспектом сучасного менеджменту є зміна ролі керівника. Традиційна модель адміністратора, що здійснює контроль і розподіл ресурсів, поступово трансформується у модель лідера, фасилітатора і наставника [1, с. 56–59]. У центрі уваги опиняється розвиток людського капіталу, формування мотиваційного середовища та забезпечення ефективної комунікації. Особливого значення набувають навички емоційного інтелекту, управління конфліктами, ведення переговорів і міжкультурної взаємодії [2, с. 210–214].

Сучасні виклики, також, зумовлюють необхідність посилення уваги до стратегічного управління. В умовах невизначеності та ризиків організації повинні формувати гнучкі стратегії, що передбачають альтернативні сценарії розвитку. Застосування методів стратегічного аналізу, таких як PEST-аналіз, SWOT-аналіз і сценарне планування, дозволяє оцінити вплив зовнішніх факторів і підготуватися до можливих змін [3, с. 94–98]. Особливе значення має здатність швидко коригувати стратегію залежно від ситуації.

Окремої уваги заслуговує кризовий менеджмент, який стає невід'ємною складовою сучасної управлінської практики. Економічні кризи, пандемії, воєнні дії та інші надзвичайні обставини вимагають від менеджерів здатності діяти в умовах обмежених ресурсів і високого рівня невизначеності [7, с. 118–122]. Ефективне управління кризами передбачає не лише оперативне реагування, а й формування систем превентивного контролю, управління ризиками та забезпечення стійкості організації.

Соціальна відповідальність і етичні аспекти управління набувають дедалі більшого значення. Сучасні організації повинні враховувати інтереси широкого кола стейкхолдерів, включаючи працівників, клієнтів, партнерів і суспільство в цілому [5, с. 648–652]. Впровадження принципів сталого розвитку, екологічної відповідальності та корпоративної етики сприяє підвищенню репутації організації та зміцненню її конкурентних позицій.

Глобалізація суттєво впливає на практику менеджменту, розширюючи можливості для виходу на міжнародні ринки, але водночас ускладнюючи управлінські процеси. Менеджери повинні враховувати культурні, правові та економічні особливості різних країн, що потребує розвитку міжкультурної компетентності та гнучкості управлінських підходів [5, с. 785–790].

Інноваційність стає ключовим фактором конкурентоспроможності організацій. Менеджмент повинен забезпечувати сприятливі умови для генерації та впровадження нових ідей, підтримувати креативність працівників і стимулювати інноваційну активність [3, с. 156–160]. Практика показує, що успішні організації активно інвестують у дослідження та розробки, а також створюють внутрішні механізми підтримки інновацій.

В цілому, сучасний менеджмент перебуває у стані постійної трансформації, що обумовлено необхідністю адаптації до складних і динамічних умов. Теоретичні засади управління розвиваються у напрямі інтеграції різних підходів, а практична діяльність орієнтується на гнучкість, інноваційність і людиноцентричність [7, с. 180–184]. Ефективність менеджменту в сучасних умовах визначається здатністю організацій швидко реагувати на зміни, передбачати ризики та забезпечувати сталий розвиток.

Список використаних джерел

1. Анісімова Л. А., Жилінська О. І. Менеджмент: практикум. Видання друге. Навч. посіб. Київ: 2018. 237 с.
2. Біляк Ю. В., Самофалова М. О. Менеджмент: навч. посібн. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 360 с.
3. Краснокутська Н.С., Нащекіна О.М., Замула О.В. та ін. Менеджмент: навчальний посібник. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
4. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. Ч. II. Менеджмент: навч. посіб.; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. 326 с.
5. Менеджмент: Підручник: С.Ю. Бірюченко, К.О. Бужимська, І.В. Бурачек та ін.; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». Житомир: Вид-во «Рута», 2021. 856 с.
6. Назарчук Т. В. Менеджмент організацій : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 559 с.
7. Теорія та практика сучасного менеджменту: конспект лекцій: Л. М. Крисюк Одеса: ОНМУ, 2023. 187 с.